

VAM

Vakblad Asset Management

#

6

nr. 06/2025

ONDERHOUD CENTRAAL

Laat je inspireren!

AI in Onderhoud: opgelet!
Vakmanschap
Onderhoudsrobot(s)
Bijzondere Defensiewereld

Vakmanschap centraal: waarom methodieken pas werken in een hybride aanpak

Foto: Ideo

Standaardisatie maakt onderhoud voorspelbaar en efficiënt, maar als het te rigide wordt toegepast, kan dat het vakmanschap verstikken. De kunst is niet om methodieken blind te volgen, maar om ze in te zetten als houvast voor professioneel oordeel.

De kracht van goed onderhoud zit juist in de mens: de monteur die afwijkingen herkent, de planner die vooruitdenkt en de engineer die de samenhang begrijpt. Methodieken geven richting en structuur, maar de mens bepaalt hoe, wanneer en waarom onderhoud werkelijk waarde toevoegt. “Methodieken zijn belangrijk, maar ze vervangen nooit het vak,” zegt Bas Horvers, Enterprise Asset Management Consultant bij Ideo. “Ze werken alleen als ze ruimte laten voor vakmanschap. Uiteindelijk is het de mens die bepaalt wat kwaliteit is en waar waarde ontstaat”.

❖ **Lean: denken in waarde.** Het principe ‘Lean’ helpt onderhoudsorganisaties te focussen op wat echt waarde toevoegt. Niet harder werken, maar slimmer: verspillingen verminderen, werkstromen verbeteren en voortdurend leren. De vijf Lean-principes: waarde, waardestrom, flow, pull en perfectie, vormen samen een denkkader voor continue verbetering. Binnen Asset Management betekent dat onderhoud uitvoeren wanneer het echt nodig is, samenwerking stimuleren over afdelingsgrenzen heen en onnodige wachttijden of herziening voorkomen.

❖ **Geen checklist.** “Lean is geen checklist”, stelt Horvers, “het vraagt om inzicht in wat waardevol is en om de durf om los te laten wat geen waarde toevoegt. Veel organisaties beginnen met

standaardiseren, maar vergeten dat het een manier van denken is. Lean draait om begrijpen waarom iets gebeurt, niet alleen hoe”. Lean vormt daarmee de filosofische basis, maar om die principes in de dagelijkse operatie te verankeren, is structuur nodig. Daar komt bijvoorbeeld het 9-fasenmodel van SAP in beeld.

❖ **Het 9-fasenmodel: van denkkader naar uitvoering.** Het 9-fasenmodel van SAP beschrijft de volledige onderhoudscyclus van behoefte tot evaluatie en vertaalt Lean naar de praktijk van dagelijks onderhoud. Elke fase kent zijn eigen verantwoordelijkheden, overdrachtsmomenten en kwaliteitscriteria. Daardoor ontstaat een samenhangend geheel waarin techniek, planning en uitvoering elkaar versterken.

De kracht van het 9-fasenmodel ligt in de consistentie: het maakt zichtbaar hoe werkvoorbereiding, uitvoering en evaluatie op elkaar ingrijpen. Dat helpt organisaties niet alleen efficiënter, maar ook betrouwbaarder te werken, mits er ruimte blijft voor menselijk inzicht. Horvers; “Als het 9-fasenmodel goed wordt toegepast, bevordert het samenwerking en gedeelde verantwoordelijkheid. Elke fase vraagt om een moment van reflectie: doen we nog de juiste dingen, en doen we die goed? Dat biedt houvast en kwaliteit, maar het model is een hulpmiddel, geen keurslijf”.

‘De beste onderhoudsorganisatie is niet de organisatie die het strakste stuurt, maar die het beste leert en zich blijft ontwikkelen’

❖ **Lessen uit de praktijk.** In de praktijk ziet Horvers namelijk dat standaardisatie nooit één-op-één werkt. Elke organisatie zoekt haar eigen balans tussen structuur en vakmanschap. Een organisatie in de energietransportsector koos voor een greenfield-implementatie van SAP. Door onderhoudsmethodieken opnieuw te ontwerpen op basis van het 9-fasenmodel, nam de voorspelbaarheid toe en verbeterde de samenwerking tussen planner, werkvoorbereider en monteur. Tegelijkertijd bleek dat strak ingerichte methodieken ook iets vroegen van het vakmanschap: medewerkers verloren deels hun vrijheid om te handelen op ervaring.

❖ **Een bekend patroon.** Een overheidsorganisatie herkende dat spanningsveld. Daar boden de standaard SAP-methodieken te weinig flexibiliteit voor hun complexe onderhoudsprocessen. De best practices gaven richting, maar sloten niet altijd aan op uitzonderingen. Het gevolg: methodieken die te rigide aanvoelden voor de dagelijkse realiteit. “Dat is een patroon dat we vaker zien,” zegt Horvers, “want standaardisatie geeft rust en overzicht, maar alleen als mensen begrijpen waarom de standaard er is. Anders wordt het een keurslijf. Flexibiliteit is geen luxe, maar een voorwaarde voor kwaliteit”.

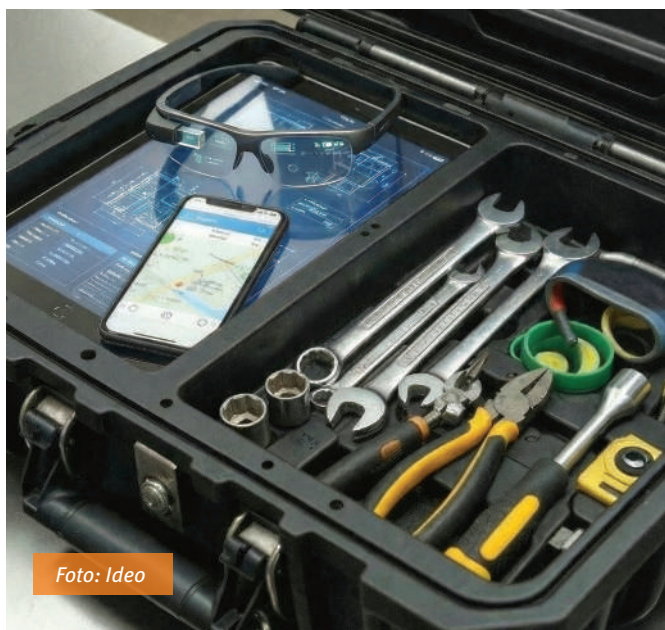

Foto: Ideo

❖ **Technologie als brug.** Nieuwe technologie helpt organisaties die balans te vinden. Het SAP Business Technology Platform (BTP) maakt het mogelijk functionaliteit uit te breiden zonder de kern van het systeem aan te passen. Via side-by-side-extensies, ontwikkeld met SAP Build, kunnen organisaties nieuwe toepassingen en automatiseringen toevoegen, terwijl de kern schoon en onderhoudsarm blijft. Ook binnen het 9-fasenmodel is er zo ruimte om beter aan te sluiten bij specifieke bedrijfsprocessen. Organisaties hoeven niet altijd alle fasen te gebruiken: sommige stappen kunnen worden overgeslagen of aangepast aan de specifieke onderhoudscontext. Zo blijft de standaard behouden, maar ontstaat er ruimte voor aanpassingen waar deze waarde toevoegen.

❖ **Intuïtieve, rolgebaseerde gebruikerservaring.** Daarnaast kunnen SAP Fiori-apps zorgen voor een intuïtieve, rolgebaseerde gebruikerservaring. De planner ziet direct wat relevant is; de monteur heeft via zijn mobiele app precies de informatie die hij nodig heeft om het werk uit te voeren. Zo versterken digitale tools het werk van de professional in plaats van het te dicteren. Horvers; “Een applicatie moet niet alleen efficiënt zijn, maar ook aansluiten bij hoe monteurs denken en werken. Dan wordt digitalisering een versterking en geen vervanging van het vak”.

De volgende stap in onderhoud ligt volgens Horvers in het verbinden van processen, technologie, mensen en data. Sensoren, algoritmes en dashboards kunnen afwijkingen signaleren en trends voorspellen, maar het blijft de professional die de context begrijpt en bepaalt welke actie nodig is.

❖ **Hybride is het nieuwe vakmanschap.** Onderhoud centraal stellen betekent dus niet alleen processen optimaliseren, maar ook techniek, menselijk inzicht en data verbinden tot één geheel. Met Lean kun je waarde blijven creëren; het 9-fasenmodel van SAP kan structuur bieden om die waarde te organiseren en moderne technologie zoals BTP en Fiori maken het mogelijk om flexibel te blijven binnen je structuur. “De beste onderhoudsorganisatie is niet de organisatie die het strakste stuurt, maar die het beste leert en zich blijft ontwikkelen. Standaardisatie is essentieel, maar mag nooit het vakmanschap in de weg staan. Uiteindelijk draait onderhoud om het creëren van betrouwbare, duurzame en mensgerichte waarde”, besluit Horvers.